

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului : Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor : Pentru publicațiunile oficioase, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Corespondințele sînt a se adresa redacțiunei „FÓIA DIECESANĂ“ ; érra banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
--	--	--

PARTEA OFICIOASĂ.

Sinodul eparchial.

Sinodul nostru diecesan din anul acesta, primul la carele a presidiat Prea Sântia Sa Domnul Episcop *Nicolae Poepa* a fost bine cercetat, lipsind numai unsprezece membri și participând mai toate somitățile sinodului. Desbaterile au decurs în ordine esemplară, în înțelegere frățească și cu însuflețire generală; laudă înțeleptei conduceri și încrederii, ce P. S. Sa a inspirat tuturor membrilor sinodali, cari la rëndul lor s'au folosit de toată ocaziunea spre a-și manifesta devotamentul cătră venerabilul Arhiepiscop.

Acestei favorabile impregiurări este de a se mulțumi, că sinodul în șase ședințe, ținute în patru zile, a rezolvit toate agendele, întră care unele de natură mai dificilă, precum este regulamentul pentru pensionarea preoților.

Sânta liturgie premergătoare sinodului a celebrat-o Prea Sântia Sa D. Episcop asistat de Prea Cuviosul Părinte Protosincol Filaret Musta, de P. O. Protopresviterii: Mihail Popovicu, Andreiu Ghidiu și Dr. George Popovicu și de diaconul David Terfaloga. La pompa serviciului divin a contribuit în mod însemnat și corul mixt din Logoj, carele a executat cu toată precisitate cântările îndatinat.

După terminarea sântei liturgii membrii sinodului s'au adunat în sala comunității de avere unde Prea Sântitul Episcop, invitat de o deputăciune, la sosirea sa a fost întâmpinat cu cele mai vii aclamațiuni. Cuvântarea de deschidere sinodul a ascultat-o stând și a însoțit-o de aprobări generale. La această cuvântare a răspuns domnul deputat Vincențiu Babeș, după care apoi sinodul și-a început pertractările.

Cuvântarea

Prea Sântiei Sele Episcopului diecesan, **NICOLAE POPEA**, la deschiderea sinodului.

Prea stimaților domni deputați!

Prea iubiților fii spiritali!

Cu ajutoriul lui Dumnezeu am ajuns la primul sinod diecesan, care în înțelesul statutului organic urmează a se continua sub arhiepăstoria noastră, ca episcopul canonic și legal al Eparchiei de Dumnezeu scutite a Caransebeșului.

Me bucur prea stimaților domni, că, în calitatea D-Voastre de reprezentanți ai clerului și poporului diecesan, vă ved azi adunați aici la Episcopia noastră pentru un scop înalt și sfânt: pentru-ca împreună să consultăm asupra afacerilor noastre diecesane bisericesti, școlare și economice, — și că în bucuria noastră aceasta vă pot saluta de bună venire după vechiul și frumosul obicei al părinților nostri, cu: *Christos a înviat!*

E scurt timpul domnilor deputați, de când am onoare a ocupa scaunul nostru episcopesc și a conduce afacerile noastre diecesane, și tocmai pentru aceea în scurtul acest timp și în impregiurările grele ale începutului activității noastre arhiepăstoresci, de sine se înțelege, că privirile noastre în linia primă au trebuit să fie îndreptate asupra afacerilor celor mai urgente și mai întăitoare, care nu sufer amănare. A trebuit deci mai întâiu să îngrijim, ea agendele oficiale generale ale diecesei, care în urma evenimentelor din anul trecut s'au putut jigni în oarecât, să se aducă în curent și să-și iee earăși cursul lor natural, liber și neimpedecat de o parte, eară de alta, ca neînțelegerile și conflictele daunose, care, durere, în multe părți ale eparchiei se iviră, să se complaneze și reguleze după putință, restituindu-se astfel pacea și ordinea bună în biserică.

Până încât s'a putut ajunge scopul acesta în ambe direcțiunile, — mulțămită domnilor asesori consistoriali, cari n'au pregetat a-și da toate silințele și tot concursul

posibil — Veneratul Sinod va binevoi a se convinge din rapoartele și actele oficiale consistoriale.

Dar, pelângă acestea, și cu alte obiecte destul de grave și afund tăietoare, care de altmintrelea cer timp și studiu mai îndelungat, încă s'a ocupat consistoriul nostru în restimpul acesta, dintre care unele, și în special proiectul de statute pentru pensionarea preoților și profesorilor, încă acum se vor supune aprețierii Veneratului Sinod, și pot zice, că a lor dreaptă și nimerită rezolvare va trage după sine îmbucurătoare consecințe pentru o parte însemnată, ba pentru întreaga diecesa noastră. Aici dar la aceste chestiuni importante se cere cu deosebire binevoitorul concurs, matura judecată și esperiință, și tocmai întru aceasta, cred eu că se cuprinde puterea vitală și însemnătatea cea mare a sinodalității noastre bisericesci, care nu se poate în destul accentua.

Prea stimatilor domni! Încă multe și grele avem de făcut în diecesă. Biserica noastră în buna ei organizațiune, de care ne bucurăm, ne ofere în mare măsură mijloacele morale pentru promovarea afacerilor noastre bisericesci, școlare și economice în toate direcțiunile. Dela înțeleapta întrebuintare a acelor mijloace atrnă buna stare religioasă-morală, intelectuală și morală a clerului și poporului, prin urmare prosperarea și înflorirea bisericei noastre diecesane. Să ne folosim deci, domnilor deputați, de aceste mijloace salutare în propriul nostru interes cu cuget curat, va să zică fără de a confunda interesele particulare cu interesul general bisericesc. Se fim mai încolo activi, să punem umăr la umăr, și să facem, ca să domnească întră fii bisericei pacea, concordia și buna înțelegere frățească, și atunci, dar numai atunci, biserica noastră nu numai va prospera și va înflori, ci ea totodată va deveni o fortăreață tare, mai tare decât fortărețele de tunuri, pentru noi și drepturile noastre.

Pelângă aceste vederi ale noastre și pelângă dorința, ca lucrările noastre sinodale să aibă un rezultat bun, am onoare a declara sesiunea ordinară a sinodului diecesan din anul acesta de deschisă.

Sinodul eparchial

al diecesei gr. or. române a Caransebeșului, periodul al VII-lea sesiunea a III-a, convocat la Caransebeș pe duminica Tomei 8. Aprilie 1890.

Sedința I.

ținută în 8/20 Aprilie 1890.

După celebrarea s. liturgii, chemarea duchului sânt și ținerea parastasului pentru fericitul în Domnul Arhiepiscopul și Mitropolitul Andreiu, Achiereul Ioan, apoi pentru neuitatul mecenate Emanuil Gozdu și fericitul fondator Dimitrie Hațegan, Dimitrie Peța, Dimitrie Miculescu și Ana Alexandroviciu, prin P. S. Sa Părintele Episcop Nicolae, cu asistintă numeroasă, deputații adunați întrunindu-se în sala edificiului comunității de avere din loc a fostului regiment romano-banatic Nr. 13. la propunerea deputatului Constantin Radulescu esmit o deputăciune în persoanele deputaților: Alisandru Ioanovicu, George Po-

povicu, Petru Broșteanu, Simion Popet, Ioan Marcu și Dimitrie Lința, la P. S. Sa Părintele Episcop Nicolae Popea spre a-l invita la deschiderea sinodului.

Deputăciunea esmisă rentorcându-se anunță ca P. S. Sa se va înfățișa îndată spre a deschide sinodul.

Sosind P. S. Sa întră urări de „să trăiască“ ocupă locul presidial și, salutând deputații adunați prin o cuvântare ascultată cu viu interes și însoțită de călduroase aprobări — dechiară sesiunea a 3-a a sinodului eparchial din periodul al VII. de deschisă.

Deputatul Vincențiu Babeș salută pe P. S. Sa, carele pentru prima oară ocupă locul presidial al acestui sinod și dă espresiune încrederii neclătite a sinodului, că sub conducerea P. S. Sele s'a pornit o epochă nouă și binecuvântată pentru diecesa noastră.

2. Sinodul constată că sânt prezenți 45 de deputați și anume: Vincențiu Babeș, Nicolae Barboniu, Ioan Bartolomeiu, Traian Barzu, Petru Broșteanu, Coriolan Bredicean, Ioan Budințean, Teodor Cioloca, Ioan Cocora, Ilie Curescu, Patriciu Drăgălina, George Gașpar, Andreiu Ghidiu, George Ioanovicu, Alisandru Ioanovicu, Ioan Ionașiu, Dimitrie Lința, Dr. Aureliu Maniu, Ioan Măran, Ioan Marcu, George Martinescu Pavel Miulescu, Filaret Musta, Vasile Nemoian, Dr. Iuliu Olariu, Ioan Oprea, Dr. Aureliu Oprea, Iuliu Petric, Simeon Popet, Michaiu Popovicu, Ioan Popovicu, ppviter, Dr. George Popovicu, Stefan Popovicu, Ioan Popovicu căpitan, Dionisie Popovicu, George Popovicu, Constantin Radulescu, Leontin Simonescu, Ilie Sêrbu, Isaia Stoica, Petru Tisu, I. E. Teran și Stefan Velovan.

Constatându-se majoritatea absolută recerută pentru aducerea de decisiuni valide, Înaltul Presidiu enunție capacitatea sinodului de a aduce decisiuni valide.

3. Înaltul Presidiu designează de notariu al zilei pe Teodor Cioloca.

4. Notariul Coriolan Bredicean atrage atenciunea venerabilului sinod eparchial asupra conclusului Nr. 2. din 1889. în înțelesul căruia deputatul Dr. George Popovicu a fost ales de notariu numai pentru sesiunea trecută, eară notariul Coriolan Bredicean a fost designat de notariu general tot numai pentru sesiunea sinodală din 1889.

Sinodul alege pe deputatul Dr. George Popovicu de notariu și designează de notariu general pe notariul Coriolan Bredicean și pentru sesiunea prezentă.

5. La propunerea făcută de deputatul Constantin Radulescu sinodul întregesce comisiunile, în cari lipsesc unii membri și anume se alege:

în comisiunea școlară: Dr. Aureliu Oprea;

în comisiunea specială: Alisandru Ioanovicu, Ioan Popovicu ppviter, George Ioanovicu, Dr. Aureliu Maniu, Ioan Budințean și Coriolan Bredicean.

Presidiul presentă apoi următoarele exhibite intrate pân' acuma și anume:

6. Raportul general al Consistoriului diecesan ca senat bisericesc.

Se transpune comisiunii bisericesci.

7. Raportul consistoriului diecesan despre alegerea și întărirea actualului Episcop diecesan Nicolae Popea.

Se transpune comisiunii bisericesci.

8. Statutele fondului de pensiune pentru preoții deficienți.

Se predă comisiei speciale.

9. Actul electoral despre alegerea deputatului mirean în cercul al XV. Bocșa-Montană.

Se transpune comisiei verificatoare.

10. Raportul consistoriului diecesan despre investiția esmisă spre a cerceta abuzurile comise la alegerile de deputați în cercul Bocșei și al Fizeșului.

Se transpune comisiei bisericești.

11. Raportul general al consistoriului diecesan ca senat școlariu.

Se transpune comisiei școlare.

12. Consistoriul diecesan subșterne planul de învățământ pentru școlile populare.

Se transpune comisiei școlare.

13. Propunerea consistoriului diecesan de a se vota asesorului consistorial Ioan Ionașiu o remunerăciune.

Se transpune comisiei școlare.

14. Raportul consistoriului diecesan despre starea fondurilor și a fundațiilor diecesane și despre starea averilor comunelor bisericești din diecesă pe anul 1889.

Se transpune comisiei financiare.

15. Consistoriul diecesan subșterne socoțile fondurilor și fundațiilor diecesane pe anul 1889.

Se transpune comisiei financiare.

16. Consistoriul diecesan subșterne preliminarul diecesii pe anul 1891.

Se transpune comisiei financiare.

17. Consistoriul diecesan subșterne socoata contului de spese pe anul 1889.

Se transpune comisiei financiare.

18. Consistoriul diecesan ca senat epitropesc subșterne instrumentul de predare și de primire al fondului instruct.

Se transpune comisiei financiare.

19. Consistoriul diecesan subșterne contul de bilanț al librăriei și tipografiei diecesane pe anul 1889.

Se transpune comisiei financiare.

20. Actul de donațiune al evlaviosului credincios Simeon Nicolaeviciu din Lighed.

Se transpune comisiei speciale.

21. Raportul consistoriului diecesan ca senat epitropesc în cauza vinderii obligăciunilor de stat.

Se transpune comisiei financiare.

22. Raportul consistoriului în privința ajutoriului de stat.

Se transpune comisiei financiare.

23. Propunerea consistoriului diecesan de a se vota o remunerăciune protosincelului Filaret Musta pentru conducerea eparchiei pe timpul sedisvacanței.

Se transpune comisiei financiare.

24. Propunerea consistoriului diecesan de a se modifica instrucțiunile referitoare la administrarea averilor bisericești, școlare și fundamentale.

Se transpune comisiei financiare.

25. Consistoriul diecesan ca senat epitropesc subșterne socoata despre venitele și erogațiunile „Foaiei diecesane” pe anul 1889.

Se transpune comisiei financiare.

26. Petiția administratorului parochial din comuna Gherman pentru un ajutoriu de 100 fl.

Se transpune comisiei petiționare.

27. Deputatul Simeon Moldovan cere concediu pe durata sesiunii prezente.

Conform §-lui 13 din regulamentul afacerilor interne sinodul acoardă concediul cerut.

28. Comuna bisericească din Maidan se roagă a se decreta parochia de acolo la două parochii de clasa a treia.

Se transpune comisiei bisericești.

29. Petiția preotului Nicolae Brnzeiu din Bozovicu pentru un ajutoriu de bani.

Se transpune comisiei petiționare.

30. Preotul Stefan Paulovicu din Topleș se roagă a se rezolvă cât mai în grabă procesul disciplinaru rădicat în contra sa.

Se transpune comisiei petiționare.

31. Preotul George Popovicu din Silagiu roagă a se lua dispuseciuni pentru recăștigarea școlii gr. or. ocupate de greco-catolici.

Se transpune comisiei petiționare.

32. Svetoniu Petrovicu preot în S. Nicolaul-Mare se roagă a se face pașii necesari pentru recăștigarea dreptului de patronat oriental.

Se transpune comisiei petiționare.

33. Petițiunea preotului Nicolae Ionescu din Iaz pentru a i se încuviința un ajutoriu de bani.

Se transpune comisiei petiționare.

34. Petițiunea preotului Stefan Sêrbu din Surducul-Mic pentru a i se încuviința un ajutoriu de bani.

Se transpune comisiei petiționare.

35. Petiția preotului Ioan Oprea din Doman prin carea cere a i se încuviința un ajutoriu de 50 fl. pentru catichisarea la școlile din Reșița.

Se transpune comisiei financiare.

36. Raportul P. S. Episcop al Aradului, Ioan Mețian, ca președinte despre activitatea delegațiunii congruale în cauzele de controversă cu religionarii Sêrbi.

Se transpune comisiei speciale.

37. Mai mulți locuitori din Gherman se roagă, ca cassa diecesană se le desplătească datoria lor la cassele de economii și să se intabuleze pe averea lor.

Se transpune comisiei financiare.

38. Consistoriul diecesan raportează în cauza propunerii deputatului sinodal Ioan Roșu, referitoare la modificarea §-lui 8 al regulamentului pentru administrarea și controlarea averii diecesane.

Se transpune comisiei financiare.

Obiectele ședinței prezente fiind terminate, presiul anunță ședința proximă pe luni la 10 oare înainte de amiază și dechiară ședința primă de închisă.

Sedința II.

ținută la 9/21 Aprile 1190, la 10 oare a. m.

Prea Sântia Sa Episcopul diecesan deschide ședința la 10 oare a. m. și designează de notariu al zilei pe Ioan Marcu.

39. Protocolul ședinței prime se cetesc și se autentice având atât cuvântarea de deschidere a Prea Sântiei Sale Episcopului diecesan, cât și a domnului deputat Vincențiu Babeș ca răspuns la aceea, a se alătura la protocolul sinodului sub lit. A. și B.

40. Deputatul preotesc Filip Adam și deputatul mirean Ion M. Roșu, cer concediu pe durata întregii sesiuni prezente.

Concediul cerut se acordă ambilor deputați.

Presidiul prezintă apoi următoarele exhibite.

41. Rugarea mai multor locuitori din Orșova pentru esmiterea unei anchete spre constatarea mai multor abuzuri.

Se transpune comisiunii bisericesci.

42. Petițiunea comitetului parochial din Răcășdia pentru scrierea concursului spre a se împlini definitiv concursul postului de învățătoriu dela clasa II-a.

Se transpune comisiunii școlare.

43. Propunerea deputatului sinodal Coriolan Bredicean ca stipendiile diecesane pentru candidații de profesori la institutul teologic-pedagogic să se conferească pe calea concursului prin senatul școlar al consistoriului numai la fii diecesei noastre.

Se transpune comisiunii școlare.

44. Comisiunea verificatoare prin raportatorul ei Andreiu Ghidiu raportează, că actul alegerii de deputat mirenesc în cercul electoral al XV. Bocșa-Montană săvârșit în urmarea dispozițiilor consistoriale dtdo 8. Faur 1890 Nr. 359. fiind în ordine și neatacat prin protest, propune verificarea alesului deputat Dr. Aureliu Oprea.

Deputatul Dr. Aureliu Oprea se declară de verificat.

45. Comisiunea specială prin raportatorul ei Leontin Simonescu cetind raportul Prea Sântiei Sale Domnului Episcop Ioan Mețian din Arad, ca președinte al delegațiunii congresuale, referitoriu la activitatea delegațiunii congresuale pentru cauzele controversate cu coreligionarii Sârbi de prin comunele mestecate, respective cu ierarchia sârbească, propune și

Sinodul ia la cunoștință acest raport.

46. Tot raportatorul comisiunii speciale, referitoriu la raportul consistoriului diecesan în cauza fondului instructiv episcopesc Ioan Popasu propune și sinodul primesce următorul conclud:

Sinodul ia la cunoștință raportul consistoriului diecesan în cauza inventariului lăsamental după repausatul Episcop Ioan Popasu și îndrumă consistoriul diecesan a lua dispozițiunile necesare pentru grabnica și definitivă rezolvire a acestei cauze pe calea legii.

47. Tot comisiunea specială cu privire la raportul consistoriului diecesan asupra actului de donațiune al evlaviosului credincios Simeon Nicolaeviciu din Lighed, prin carele a înființat o fundațiune în favoarea diecesei noastre respective a comunei bisericesci gr. or. române din Lighed propune și sinodul primesce următorul conclud:

Sinodul eparchial ia la cunoștință și primesce cu mulțămintă marinimoasa donațiune a evlaviosului credincios Simeon Nicolaeviciu din Lighed, eară pentru grabnica încetare din viață a binemeritatului fundator sinodul eparchial își exprimă condolența.

48. Comisiunea școlară prin raportatorul ei Domnul Stefan Velovan dă cetire raportului consistoriului diecesan ca senat școlar pe a. 1889. și la propunerea aceleia:

Sinodul eparchial ia spre știință raportul general al consistoriului diecesan ca senat școlar pro 1889. având consistoriul eparchial a indica pe viitoriu după putință și cauzele eventualei stagnări în cercetarea școlăi și totdeodată a completa conspectele cu numărul acelor prunci de școală, cari frecventează școlăle noastre din fostul confiniu militar, eară pe acei protopresviteri, cari s'au distins intru esacta împlinire a datoriței lor față de școală, consistoriul să le exprime recunoștință. Raportul general al consistoriului ca senat școlar se aclude la acest protocol sub lit. C)

49. Tot comisiunea școlară prezentând raportul consistoriului diecesan, prin care se subșterne sinodului eparchial planul de învățământ pentru școlăle confesionale gr. or. române din diecesă, propune și

Sinodul ia la cunoștință raportul consistoriului dimpreună cu planul de învățământ.

50. În fine comisiunea școlară la propunerea consistoriului diecesan, ca sinodul eparchial să votează o remunerațiune equitabilă asesorului consistorial Iuon Ionașiu pentru-că a propus la institutul pedagogic limba germană dela a. 1883/4 până acuma, propune a vota numitului asesor o remunerațiune de 200 fl. v. a.

Sinodul eparchial primesce propunerea comisiunii cu adausul propus de deputatul Constantin Radulescu, ca cauza și acest conclud sinodal să se transpună comisiunii financiale, ca această să propună acoperirea remunerațiunii votate.

Fiind ordinea zilei exhaiată Presidiul ridică ședința și enunție ținerea ședinței proxime pe azi după amiază la 5^{1/2} oare.

Nicolae Popea m. p.,
președinte.

Ioan Marcu m. p.,
notariul zilei.

PARTEA NEOFICIOASĂ.

Hygienă,

Despre Anemie.

Anemia¹⁾ este cunoscută în popor sub numele de *lipsă de sânge*. Această boală nu constă în înpuținarea seau lipsa totală a cantității sângelui, — (Cantitatea sângelui într'un om adult este dela 8 și 1/2 până la 12 Kilograme) —, ci numai că el (sângele) devine mai apătos și se împuținează globulele roșii ale sângelui. Această boală este analoagă cu Chlorosa (culori palide, bătând în verde), care se mai zice și Chloro-anemie; ea este foarte mult răspândită astăzi și atinge mai mult etatea fragedă, mai cu osebite fetele tinere (dela 13—20 ani). Ea atinge pe femei și bărbați la diferite etăți, atât la

¹⁾ Cuvântul anemia derivă din grecesce *an* privativ și *aima* sânge; — latinesce *anaemia*.

țeară cât și în orașe, asemenea și în toate clasele societății. În Franția anemia este nu numai o boală, dar chiar o modă; ceea ce este și mai grav la fetele tinere și damele din clasa înaltă, care în ruina sănătății caută a fi palide la față. În vechime oamenii aveau prea mult sânge, și foarte rar se auzia de boala anemie, de acea medicii de pe acele timpuri întrebunțau foarte des lanțeta (lăsau sânge); iar astăzi cazuri de lăsare de sânge sunt foarte rari, și aproape deloc.

Bolnavul atins de această boală are piele galbenă bătând în verde; carne moale, devine foarte nervos, nu se mulțamește cu nimica, se supără de ori-ce lucru, are dispeptie (greutatea de a mistui), lipsă de poftă de mâncare, greața, respirație grea, amețeală, văjitură în urechi, dureri de cap și uneori spre seară are o febră ușoară (friguri).

Causele care dau naștere acestei boale sunt: pierderile mari de sânge, o hrană neîdestulitoare sau de rea calitate, locuința în localuri întunecoase sau puțin aerate, oboselile de diferite naturi, viața neregulată, sărăcia, obiceiul d'ă mânca mult și a nu exercia corpul pentru a consuma mâncarea, lucrările intelectuale prea multe și neîntrerupte, abuzurile de diferite plăceri nemoderate, veghierile prea mari; — căci este bine știut că lipsa de somn produce cele mai grave boale și în cele din urmă omul moare²⁾. Alăptarea prelungită asemenea este o cauză foarte mare de anemie.

Ca tratament se recomandă o alimentare nutritoare, locuința sănătoasă și curată, exerciții corporale, gimnastică, preumblări în aer curat (la țeară) de o oară, done și chiar trei pe zi. Să se facă fricțiuni sau spălături pe corp cu vin alb; a evita în totdeauna oboselile prea mari; viața regulată, va bea vin vechiu bun, bere; va face în riuri băi reci de scurtă durată. Va face în totdeauna spălături cu apă rece peste tot corpul, care se vor face astfel: va lua un lighean cu apă rece, un burete și un cearșaf (ștergaru) curat. Aceste spălături se vor face dimineața, ele produc poftă de mâncare, sângele începe să circule mai bine spre piele și animează funcțiunea sa și corpul devine întărit contra răceleii. Ca mâncări va mânca mai mult carne friptă, oue, lapte și verdețuri; mâncările grase deacă se mistuesc bine sunt foarte folositoare căci fac pe oameni mai grași. Vinul și berea luate în timpul mesei sunt bune, căci fac o digestiune (mistuire) mai bună. Rachiul (vin-arsul), rhumul și alte alcooluri sunt foarte vătămătoare și slăbesc corpul; asemenea și acrimelile sunt vătămătoare.

Este știut de toți că sângele omului conține fier; în vechime fierul se găsea în mare cantitate în sângele omului, dar astăzi este foarte puțin în comparație cu ce era atunci, abea 45—50 grame de fier. Probă despre cantitatea de fier ce exista în

vechime în om este următorul caz: Se zice că, într'o maladie gravă de care Orfila fu atins, Andral și Récamier, medicii săi, îi extraseră două palete de sânge ce-l dederă lui Barrwell a-l analiza; acesta scoase din el o cantitate îndestulitoare de fier, din care făcî un inel ce a fost purtat de doamna Orfila.

Dar astăzi de unde s'ar mai putea scoate asemenea cantitate de fier, când în toată cantitatea sângelui (8½—12 Kilogr.) d'abea se află aproape 50 grame de fier.

Prin urmare ca medicamente va lua dar fierul sub diferite forme, ca: fier redus prin hydrogen, lactat de fier, etc., însă cel mai bun fier și totdeauna și cel mai puțin costisitoriu este *fierul dializat*. Acest fier în formă de picături, se va lua câte 10—15 picături în timpul fiecărei mese în puțin vin. Asemenea va lua vinul de quinquină câte un pahăruț după masă. Acest vin fiind costisitoriu la farmacie, se poate prepara în casă mai economic, în modul următoriu: se ia dela farmacie 60 grame de coajă de quinquină galbenă, se pune într'o cantitate de 100 de grame spirt sau cogniac unde se ține 48 oare la lumină și căldură, pe urmă se scoate coaja și se toarnă peste ea cam un Kilogram și 250 de grame de vin negru sau roșu vechiu, unde se lasă se stee trei zile la lumină și căldură, pe urmă se strecoară bine și se așează în sticle bine astupate, din care se ia câte un pahărel la fie-care masă.

Se recomandă și apele minerale feruginoase și băile de mare. Dar este de observat că, ori-cât ar fi de bun medicamentul luat în contra anemieii, dacă nu vor fi bine păstrate regulele igienice, nici odată nu-și ajunge scopul dorit; prin urmare regulele igienice vor fi bine păstrate.

București.

Dr. Elefterescu.

Academia Română.

Sesiunea generală din anul 1890.

Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1889—90.

(Fine.)

IV. Colecțiunile științifice.

Biblioteca și celelalte colecțiuni științifice ale Academiei au continuat a se îmbogăți și în anul trecut. Comisiunea bibliotecii vă va prezenta relațiunea sa amănunțită despre creșterile colecțiilor noastre. Aici vă voi aduce la cunoștință numai câteva fapte de o deosebită însemnătate:

Mulțumită zelului, cu care dl profesor C. Erbiceanu cercetează vechile monumente ale culturii noastre literare, d-sa a avut fericita ocaziune de a afla la mănăstirea Ciolanul un exemplar complet din Tetravanghelul tipărit românesc de diaconul Coresi la Brașov în anul 1560; acest prețios exemplariu, singurul care s'a păstrat complet dintr'această carte, a fost depus de dl Erbiceanu în biblioteca noastră.

²⁾ Vezi ziarul „Amicul Familiei“ Nr. 6. din 1890. „Despre veghiere și somn“; asemenea și „Foaia diecesană“ Nr. 10. din 1890.

Un bogat și prețios dar de documente istorice din secolii XV.—XIX. a fost făcut Academiei de doamna Esmeralda Cimara născ. Balș.

V. Concursurile.

În sesiunea acestui an Academia are a da următoarele premii:

1. Premiul „Năsturel-Herescu“ din seria B. de 4000 lei, care este a se acorda unei cărți scrise în limba română cu conținut de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1. Ianuarie până la 31. Decembrie 1889.

2. Premiul statului „Lazar“ de 5000 lei, care este a se acorda unei cărți scrisă în limba română de un conținut științific, care se va considera mai meritorie printre cele publicate din 1. Ianuarie 1888 până la 31. Decembrie 1889, sau celei mai importante invențiuni științifice făcute dela 1. Ianuarie 1888 până la 31. Decembrie 1889.

La concursurile acestor două premii s'au prezentat următoarele publicațiuni:

a) Pentru premiul „Năsturel Herescu“ din seria B:

1. I. de Onciul: manual de introducere în sântele cărți ale testamentului vechiu. Cernăuți 1889.

2. C. Dimitrescu: Quatuors pour 2 violons, alto et violoncell. No 1—5. Leipzig.

b) Pentru premiul statului „Lazar“:

3. Anonim: Photometrul automatic. 1. br. poli-grafiată.

c) Fără indicațiune specială:

4. I. V. Barcianu: Vieța lui Marcu Tulliu Cicero cu o deosebită privire la corespondința sa epistolară. Timișoara 1889.

5. P. S. Radian: Județul Bacău. Studiul agricol și economic. București 1889.

6. A. Urbeanu: Apele potabile din București din punctul de vedere chemic și microbiologic. București 1889.

7. M. Gr. de Bonachi: Anacreon, cântece lirice. Text și traducere cu note explicative. Galați 1889.

3. La concursul premiului statului „Eliade-Radulescu“ de 5000 lei, pentru care a fost publică subiectul: „Istoria școalelor în țerile române în prima jumătate a secolului XIX. până la anul 1864“, — s'a prezentat un singur manuscris în 7 volume, având titlul pe tomurile I.—VI. „Analele culturii române“, ear' pe tomul al VII. „Analele culturii naționale“. Manuscrisul poartă devisa: „*Dona praesentis, cape, laetus Horae*“.

4. La concursul „Premiului Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public“ de 1500 lei s'au prezentat următoarele publicațiuni:

1. Dr. P. Pipoș: Metodica școalei populare. Partea I.—II. Arad 1887, 1889.

2. G. S. Ioneanu: Conductor al învățatorului. București 1887.

3. P. Dulfu: Etica sau morala filosofică pentru școalele secundare de ambele sexe. București 1889.

4. S. Stefanescu: Biologia. Curs elementar de introducere în studiul ființelor vii, redactat și demonstrat

pe figuri pentru elevii și elevele claselor secundare inferioare. I. Zoologie. Edițiunea II.—II. Botanica. Edițiunea I. București 1889.

5. S. Ștefănescu: Mineralogie. Curs elementar de introducere în studiul mineralelor, redactat și demonstrat pe figuri pentru elevii și elevele clasei a III. secundare. București 1889.

6. Ștefănescu: Fisiografie. Curs elementar de introducere în studiul naturii, redactat și împărțit în 48 lecțiuni cu 77 figuri, pentru elevii și elevele clasei I. secundare. Ediț. III. București 1889.

7. Sofia I. Ștoenescu: Gramatica limbii române. Etimologia, lucrată pentru usul clasei a II. primare de ambe sexe. București 1888.

Toate publicațiunile și manuscrisurile prezentate la concurs au fost trimise comisiunilor însărcinate cu studierea lor.

D. Sturdza,
secretar general.

Înviatare

la serbarea aniversară de 10. ani a Archiepiscopiei Eminenței Sale Î. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit

Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu.

La 27. Aprilie (9. Maiu) a. c. Eminența Sa Arhiepiscopul nostru Silvestru împlinește 10. ani ai activității Sale ca Mitropolit al Bucovinei și Dalmației. Activitatea și meritele acestui ilustru bărbat pentru biserica noastră ortodoxă-orientală din țeară, marele său devotament pentru luminarea și dezvoltarea culturală și religioasă a poporului, stăruința sa nemărginită pentru binele țerii și succesele lucrării sale neobosite ne obligă pre noi, diecesanii ortodocși-orientali ai Eparchiei, a serba cu iubire fească și cu solenitate aceasta zi însemnată și a aduce Î. P. S. Sale cu devotată supunere omagie noastre de mulțămire și recunoștință.

Ziua aceasta se va serba după următorul program:

a) În diecesă:

Luni în 23. Aprilie (5. Maiu) a. c. în toate bisericile diecesei serbarea s. liturgii cu doxologie.

b) În capitala țerii:

Joi în 26. Aprilie (8. Maiu) a. c.

1. Seara la 8^{1/2} oare conduct de făclii, care va porni de pe piața Elisabeta prin piața principală și strada reședinței către reședința mitropolitană.

2. Sosind conductul de făclii la reședința Mitropolitană, se va executa de către societatea „Armonia“ împreună cu corul seminarial și alți cântăreți disponibili dintre eparchioți ortodocși-orientali, o serenadă, executându-se piese în ambele limbi ale diecesei.

3. În pauzele pieselor corale va executa musica regimentului indigen piese alese.

Vineri în 27. Aprilie (9. Maiu) a. c.:

1. Dimineața la 9. oare serviciu Dumnezeesc în biserica catedrală cu doxologie.

2. La 11. oare dimineață plecarea în corpore a patronilor bisericesci, a clerului, a eparchioților și altor deputați la reședința mitropolitană.

3. Aducerea felicitărilor omagiale Î. P. S. Sale Arhiepiscopului și Mitropolitului din partea diecesanilor.

Splendoarea acestei serbări însemnate atîrnă, dela numeroasa prezență a diecesanilor. Adresăm deci un apel calduros și frățesc către toți diecesanii dreptcredincioși, cariî nutresc în sufletul și în inima lor simțeminte de mulțemire și de venerare către acest rar bărbat al bisericeii, ca să binevoască a ilustra cu prezența lor aceasta serbare.

Cernăuți, în Martie 1890.

Comitetul aranjatoriu:

Audronic Maximilian, Bumbac Ioan, Bejan Ioan, cav. de, Ciupercoviciu Arcadie, Coea Calistrat, Czechowski Erast, Ciuntuleac Artemie, Cosoviciu Corneliu, Dan Dimitrie, Danilewicz Ioan, Dimitroiciu Ilie, Dr. Filipowicz Vladimir, Grigorcea Modest, cav. de, Goian Alexandru, cav. de, Goian Leon, cav. de, Br. Hormuzachi Eudoxie, Isopescul Dimitrie, Iwanowicz Eusebie, Kirilowicz Leon, Kozak Corneliu, Klym Ioan, Kiebidewicz Axentie, Lupu Ioan, cav. de, Meședar Eugenie, Br. Mustatza Nicolai, Nimigean Ilie, Olinschi Ioan, Dr. Onciul Dimitrie, Piteiu Mihaiu, cons. sup., Popescul Leon, Popoviciu Constantin, Rey Leon, de, Repta Stefan, de, Stefanoviciu Constantin, Stefanelli Iuvenal, Dr. Seleschi Emanuil, Br. Stîrcea Victor, Socolean Dimitrie, Tarnowiecki Georgie, de, Dr. Topala Ironim, Ioan Tabora, cav. de, Tarasieviciu Nicolai, Dr. Volcinschi Ioan, cav. de, Voronca Dionisie, Worobkiewicz Isidor, Dr. Zurcan Ioan, Dr. Zurcan Constantin, Zurcan Onesim, Dr. Zotta Ioan, cav. de.

Din comitatul Torontal.

O nobilă și laudabilă mișcare s'a pornit între femeile române din comitatul Torontal, pentru promovarea cultului și școalei românesce. Salutând cu bucurie această mișcare, publicăm următorul

A p e l

cătră doamnele și domnișoarele române.

Înaltul Ministeriu reg.-ung. de finanțe a binevoit sub Nr. 6196/1890. a permite comunei noastre române gr. or. a arangia un joc de loterie cu losuri în favorul fondului, respective edificării școalelor române confesionale cu emiterea de 30.000 losuri à 30 cr.

Cu acest joc sînt împreunate câștiguri de diferite obiecte în preț total de 2000 fl. v. a.

Spre realizarea cât mai avantajoasă a acestui scop, s'a organizat sub presiul subsemnatei un comitet de dame, care acum își ia voie a se adresa către prea onoratele doamne și d-șoarele române cu rugarea, să ne vină întru ajutoriu al acestui scop filantropic, cultural și național prin donuri de obiecte diferite, lucruri de mână etc.

Cel mai neînsemnat obiect la aparință va fi privit din partea noastră, ca sacrificiu prețios pe altariul culturii naționale!

Dovezile de iubire și de devotament, ce ați dat în multe rînduri pentru interesele culturale ale națiunii noastre, ne-au încurajat la această rugare și sîntem convinse, că binecuvîntarea ceriului nu va lipsi dela întreprinderea noastră.

Obiectele destinate acestui scop rugăm a se trimite pînă la 3/15 Iunie 1890. sub adresa subsemnatei în N.-Sz.-Miklos, comit. Torontal.

Sân-Nicolaul-Mare, în luna lui Martie 1890,

Emilia Halic, m. p.,
preș. com.

Sintesci în 9 Aprilie 1890.

Mult stimațe Dle Redactor!

Credincioșii din comuna noastră, n'au mai avut o serbătoare atât de frumoasă și plină de bucurie religioasă ca cea dela Învierea Domnului din anul acesta, în care tinerul cor vocal, înființat numai din Noemvrie a. t. din români plugari la stăruința și nisuința vrednicului nost părinte capelan Partenie Mateiu, sub conducerea și ridigierea demnului învățătoriu din loc, Traian Mihailoviciu, au escelat cu ceremoniile liturgice preste asteptare, făcînd cea mai bună și plăcută impresiune asupra poporului adunat în sânta biserică în număr ne mai îndatînat.

Pentru care se aduce mulțăminta calduroasă părintelui capelan, carele ca bun baritonist au esecutat ecteniile liturgice cu o rară și plăcută armonie, — asemenea se aduce mulțămintă și d-lui învățătoriu, pentru diligența dovedită cu înstruirea cântărilor rituale bisericesce, prin care au mișcat inimile tuturor ascultătorilor presinți în s. biserică.

În această zi a sântelor Pasci ne-au onorat cu cercetarea în s. biserică iubitul nostru compatriot D. *Petru Ionașiu*, profesor și educătoriu la fiul Ilustrului Domn *Zeno de Mocsonyi* din Bulci. D. Sa încă și-a arătat deplina mulțămire cu esecutarea precisă a ceremoniilor liturgice și după întoarcerea sa acasă se vede c'a dus cu sine plăcută suvenire, căci Ilustrul Domn *Dr. Eugen de Mocsonyi* au trimis pe seama corului nost liturgia compusă de *George Dima* din Sibiu. Pentru care Ilustrului Domn donătoriu îi aducem cea mai respectuoasă mulțămire.

V. M.

preș. com. par.

Corul mixt din Logoj.

Doamna *Elena Dobrin*, născută Radulescu din Logoj, a avut delicateta de a compune un cor mixt din cântărețe și cântăreți aleși din inteligență, anume din următoarele Doamne: *Cornelia Brediceanu* și *Olga Tuculia*; Dșoarele: *Sofia Florescu*, *Maria Tuculia*, *Elena Deutsch* și *Lucia Vlad*; Domni: *Dr. Dimitrie Florescu*, *Dr. George Dobrin*, *Anton Weigand*, *Vasilie Iorga*, *Iuliu Dobreiu*, *Alisandru Vasile*, *Ion Curescu* și *August Tuculia*. Cu acest cor Dna Dobrin a venit în Dumineca Tomii la Caransebeș și în biserică catedrală a esecutat cântările liturgice, dirigînd corul Domnia sa însași. Precisitatea, cu care acest

cor a executat toate cântările, a înălțat festivitatea serbătoare și a pus în uimire pe ascultătorii evlavioși. Gîngășele cântărețe dimpreună cu eminenta dirigentă, Dna *Dobrin*, precum și valoroșii cântăreți și-au câștigat prin aceasta titluri neșterse la recunoștința Caransebeșenilor și a domnilor deputați sinodali, cari au asistat la sânta liturgie, și cari au dus cu sine în toate părțile diecesii cea mai plăcută suvenir.

O rugare.

Subscrisul în numele comitetului parochial gr. ort. din *Jabăr*. rog pe toți on. conducători ai oficiilor parochiale gr. ort. rom. cărora li s'au trimis liste pentru colectarea de oferte pe seama s. biserici din această comună, — și până acum încă nu le-au restituit — a ni-le administra cât se poate mai curînd, ca să ne putem convinge despre rezultat și să putem face socoteala.

Jabăr, 10. Aprilie 1890.

I. **Nicorescu**, m. p.
not. comit. și sinod. parochial.

Varietăți.

Sinodul eparchial s'a încheiat *Mercuri* în 11/23 l. c.

Congresul bisericesc sârbesc s'a convocat la *Carloviț* pe ziua de 11/23 l. c. În această zi comisariul regesc, baronul *Teodor Nicoliciu*, a dat un prînz festiv la carele au fost invitați 120 de deputați congresnali fără deosebire de vederi politice. În dreapta comisariului a șezut episcopul din *Buda Stoicovicu* eară deastînga episcopul *Basilian Petrovicu*. Cel dintău toast l-a rîdicat comisariul pentru *Maiestatea Sa*, care deputații l-au ascultat stînd, musica a înțonat imnul poporal eară dup'aceea s'a cîntat „*Mnogaia lieta*“ (întru mulți ani). Al doilea pîhar l-a închinat Dr. *Mihail Polit* pentru comisariul, carele într'o vorbire mai lungă zice că, congresul numai așa poate avea rezultat dacă guvernul și coroana va respecta drepturile istorice și tradițiunile bisericii sârbesci. Aceste drepturi Sârbii vreau să le eserecitate numai pe cale constituțională. În fine *Polit* salută cu bucurie denumirea baronului *Nicoliciu* de reprezentant al coroanei, ca unul ce este cel mai nimerit mijlocitoriu între coroană și poporul sârbesc, căci dînsul se bucură de încrederea amînduror părților. Al treilea toast l'a ținut earăș baronul *Nicoliciu* pentru deputații congresului. În al patrulea consiliariul ministerial *Stoicovicu* mulțămî comisariului înțonînd că tuturor deputaților, fără deosebire de partide, le zace la inimă binele patriei și al poporului. După prînz deputații au mai ramas în sala congresului timp mai îndelungat în cea mai bună dispoziție.

Joî 12/24 la 10 oare comieariul regesc baronul *Nicoliciu* cu mare solenitate și întrî salve de tunuri deschide congresul; numele *Maiestății Sele* deputații îl aclamează cu „*jivio*“ înțreit. Dup'aceea episcopul *Stoicovicu* ca președinte de etate ocupă presiidiul și în cuvîntarea sa

poftesece ca, activitatea congresului să fie bine primită lui *Dumnezeu*, plăcută regelui și folositoare poporului. Urmează apoi o scurtă conferință și dup'aceea cu vot secret se alege comisiunea verificătoare din 15 membri, 5 preoți și 10 mireni. Cu aceasta ședința se închiee, eară dup'amează se țin conferințe de partide.

Chirotonire. Alesul preot din *Recița-Montană*, D. *David Terfaloga*, în *Joia* luminată a fost sîntit de diacon, eară erî s'a sîntit de preot.

Hymen. *Maria Seracin*, fîca repositului subcolonel *Iosif Seracin* și nepoata dlui general *Teodor Seracin* din *Caransebeș*, s'a încredințat cu sublocotînentul *Michalski* dela regimentul de infanterie Nr. 41.

Hymen. Domnul *George Răbăgia*, pedagog absolut din *Caransebeș*, s'a încredințat cu amabila d-șoară *Elena*, fîca repositului preot *Adam Treica* din *Susan* în 10. Aprilie a. c.; eară cununia își vor serba-o în 23. Aprilie v. în biserica parochială gr. or. rom. din *Cliciova*. Poftim nupturienților vieată fericită, îndelungată și bogată în fapte bune. S. P.

Mulțămî publică. Stimata Doamnă *Cristina*, soția repositului *Nicolae Dragomir* căpitan c. și r. din *Caransebeș*, carea condusă de pietate a binevoit a face sîntele *Pasci* pentru sînta noastră biserică în cesti doi ani din urmă și a dărui un mesaiu pe mormîntul Domnului. Pentru care fapte marimonioase îi aducem cea mai călduroasă mulțămî. *Bolvașnița*, în 12. Aprilie 1890. În numele comitetului parochial. *Nicolae Iancovicu*, preot.

Sinucidere. Joî noaptea pela 11 oare capitanul *Sigismund Obornjak*, dela regimentul de infant. Nr. 43. din loc, mergînd la compania sa a luat o pușcă încărcată apoi în pași repezi s'a dus la cortel în pavilionul oficerilor și s'a împușcat, nainte de ce l-ar fi putut împedeca camerazii, cari prinzînd de veste că dînsul s'a dus acasă în mod suspicios cu pușca încărcată, numai decât au alergat la dînsul, dar l-au aflat mort. Motivele sinuciderii pîn' acuma sînt necunoscute. Atît afacerile oficiului însă, cât și ale lui private s'au aflat în ordine. Se zice că nainte de vreo câteva zile nefericitul a căzut de pe cal, și în urma aceasta s'au observat la el semne de alienarea mîinții.

Bibliografie.

Isvor de bunăstare sau mai multe sute de îndreptări și povețe scurte și practice din: economia de casă, grădinărit, igienă, economia de cîmp și de vite, vinerit, manipularea vinului și vinuri de poame, pomărit, albinărit și alte multe terene de întreprindere, întocmit de *Gligorie Sima*. Sibiu 1889. Prețul 1 fl.

Ținerea vitelor, de *Eugen Brote* president al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului. Sibiu, 1888. Prețul 12 cr.

Misiunea femeii pe pămînt și femeile celebre din anticitate. Conferință publică de *Zacharia Antinescu*, profesor. Ploiesci 1888. Prețul 50 cr.

Ardelana, pentru piano, de *Stefan Perian*, Prețul 1 fl.

